

سخن سردبیر

بسم الله الرحمن الرحيم

سفینه به معنی دفتر شعر است و دیوان غزل، چنگ گرانبهایی که نوای آن روح نواز است و گنجینه پربهایی که ایيات آن موزون و مخیل.

سفینه به معنی کشتی است. قایق بزرگی که سینه آب‌های اقیانوس را می‌شکافد و به پیش می‌رود. هر که سوار آن شود از خوف هلاکت نجات یابد و هر که بر آن سوار نشود در تلاطم دریاهای تیره و تار غرق گردد.

این سفینه همان کشتی است که نوح پیامبر ﷺ آن را ساخته و وسیله نجات امت کوچکش می‌شود، همان کشتی که اهل بیت پیامبر ﷺ بدان تشبیه شده‌اند، کسانی که خدای بزرگ، رجس و پلیدی را از ایشان دور کرده و آنان را پاکیزه و مطهر ساخته است. مصابیح هدایت و مشعل‌های فروزانی که علم و معرفت در بیوت آنهاست و آنان مصباح هدی و سفینه نجات‌اند. و به راستی در این زمانه رفیقی که خالی از هر گونه خلل است و می‌توان بدان اعتماد نمود، کتاب جاودانه الهی و سفینه احادیث ائمه طاهرین علیهم السلام است که نجات بخش انسانها در زندگانی دنیاگی و حیات اخروی ایشان است.

فصلنامه سفینه با چنین اعتقادی استوار، گام در میدان «مطالعات تخصصی قرآن و حدیث» می‌نهد و امید دارد با استمداد از ذوات مقدسه ائمه معصومین علیهم السلام می‌تواند راهگشای حق جویان و حق طلبان باشد.

هر شماره به موضوعی خاص اختصاص یافته است و در بخشی از مقالات مربوطه به معرفی یکی از دانشمندان یا آثار مهم آن موضوع پرداخته‌ایم.

موضوع این شماره قرآن است، زیرا کلام الهی و اصل و اساس معارف دینی و اسلامی است. کتابی که امام رضا علیه الصلوٰة والسلام در توصیف آن فرموده است:

هو حبل الله المtin و عروته الوثقى و طريقته المثلى، المؤدى الى الجنة و المنجى من النار، لا يخلق من الازمة و لا يغث على الاسنة، لانه لم يجعل لزمان دون زمان، بل جعل دليل البرهان و حجة على كل انسان، لا يأتيه الباطل من بين يديه ولا من خلفه تنزيل من حكيم حميد. (بحار الانوار، ج ۹۲، ص ۱۴)

قرآن رشته متین خدا و ریسمان استوار و طریقه نیکوی او است، که انسان‌ها را به بهشت می‌رساند و از دوزخ می‌رهاند. به مرور ایام کهنه نمی‌شود و با جاری شدن بر سر زبان‌ها، از ارزش نمی‌افتد. زیرا آن را برای زمانی خاص قرار نداده‌اند، بلکه آن را راهنمای برهان و حجت بر هر انسان گردانیده‌اند، نه باطلی از پیش رو بدان راه یابد و نه از پس آن، که فرو فرستاده‌ای از سوی حکیم حميد است. بخش ویژه این شماره، به معرفی تفسیر شریف مناهج البیان و مؤلف فرزانه آن، عالم ریانی

آیه الله آقا محمد باقر ملکی میانجی اختصاص یافته است که تفسیری گرانقدر و ارزشمند است و همانند مؤلف آن - که اکنون یکصدمین سال تولد اوست - از خمول ذکر برخوردار. صد البّتّه اقیانوس مواجه حقایق قرآنی در ظرف محدود صفحاتِ اندک این نشریه نمی‌گنجد. از این رو، خود، پیشاپیش به ضعف و قصور خود واقعیم و دست همکاری به پژوهشگران و دانشی مردانِ دانشگاه و حوزه دراز می‌کنیم، تا نظرات، انتقادات، ناگفته‌ها و نوگفته‌های خود را برایمان ارسال دارند. به یقین توجه دارند که پرسش‌های دینی امروزین جامعهٔ فرهنگی ما، به پاسخ‌هایی مستند و دقیق، به دور از جدال و تعصّب و افراط و تفریط نیاز دارد. امیدواریم مجموعهٔ فراهم آمده، مقبول نظر اهل فضل و کمال واقع گردد. از مؤلفان محترم مقالات نیز که با خلوص و تلاش، فراخوان محدود ما را لبیک گفته و مقالات ارزشمند خود را برای درج در این سفینه در اختیار نهاده‌اند سپاسگزاری کرده و از خداوند بزرگ برای ایشان اجر جزیل مسئلت داریم.

اذا كان هذا الدمع يجري صباة
على غير سلمى فهو دمع مضيع
بهمن ماه ۱۳۸۲

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی